

TARPTAUTINIŲ ŽODŽIŲ SEMANTIKOS POKYČIAI ADMINISTRACINĖJE KALBOJE

Santrauka

Viena iš aktualių problemų, susijusių su tarptautinių žodžių funkcionavimu, yra jų daugiareikšmiškumas, nes kalbos paprastai skolinasi ne visas, o vieną kurią ar kelias daugiareikšmio žodžio reikšmes. Tyrimui pasirinkta viena iš tarptautinių žodžių vartojimo sričių – administracinė kalba.

Palyginus tarptautinių žodžių žodynuose, išleistuose 1985, 2001 ir 2013 metais, pateiktas administracinėje kalboje vartojamų tarptautinių žodžių reikšmių apibrėžtis, matyti aiškus polinkis – lietuvių kalboje daugiareikšmių tarptautinių žodžių reikšmių daugėja. Naujos tarptautinių žodžių reikšmės yra tiesioginės šalutinės, jų dažnai prireikia specifiniam siauroje srityje žinomam dalykui pavadinti. Administracinėje kalboje būdinga tarptautiniams žodžiams suteikti naujų reikšmių, kai reikia pavadinti su reglamentavimo ir administravimo procesais susijusias procedūras (pvz., *iniciatyva*, *konsultacija*, *schema*) ar veiksmus (pvz., *autorizacija*, *notifikacija*, *sertifikacija*, *verifikacija*, *validacija*). Kitas atvejis – žodynuose įtvirtinamos tarptautinių žodžių naujos reikšmės yra perkeltinės. Tais retais atvejais, kai naujai leidžiamuose žodynuose pateikiama mažiau tarptautinių žodžių reikšmių, jomis apibūdinamas išplėstas denotatas.

Tarptautinių žodžių semantikos pokyčiai yra neišvengiami; kai naujos šalutinės žodžių reikšmės aiškiai siejasi su pagrindinėmis, jos lengvai prigyja vartosenoje, nes kalbos vartotojams nekyla abejonių dėl jų sampratos. Tačiau vengtina tokių naujų tarptautinių žodžių reikšmių, kurių sąsają su pagrindine žodžio reikšme lietuvių kalboje sunku pagrįsti (pvz., *ekscelencijos centras*).

ESMINIAI ŽODŽIAI: tarptautinis žodis, semantika, žodžių daugiareikšmiškumas, administracinė kalba.

RASUOLĖ VLADARSKIENĖ

Lietuvių kalbos institutas

Petro Vileišio g. 5, LT-10308 Vilnius

rasuole.vladarskiene@lki.lt